

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-951 /4821

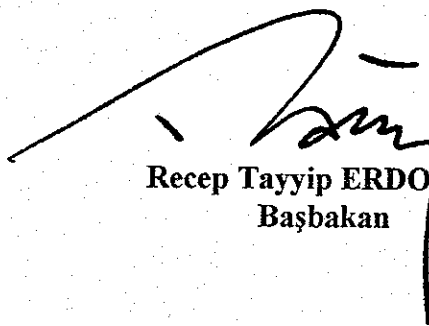
Ankara

18/10/2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'na hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'na 14/9/2004 tarihinde kararlaştırılan "Viyana ve Paris Sözleşmelerinin Uygulanmasına İlişkin Ortak Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

Eki _____ :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe

Adalet	Genç
Dışişleri	25.10.2004 1/904
Not: 75 13.	

GEREKÇE

Nükleer teknolojinin gelişmesiyle birlikte ortaya çıkabilecek tehlikelere ve kaza risklerine karşı tedbirler ve hukuki düzenlemeler gerek ülkeler arasında gerekse ülkelerin kendi mevzuatlarında yer almaya başlamıştır. Nükleer kazalardan zarar görecektü üçüncü şahısların zararlarının maddi olarak karşılanması ile ilgili başlıca iki uluslararası sözleşme mevcuttur:

- a) Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Taraf Sorumluluğuna İlişkin Paris Sözleşmesi.
- b) Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Taraf Sorumluluğuna İlişkin Viyana Sözleşmesi.

Bu sözleşmelerin amacı; sözleşmelere taraf ve nükleer tesislere sahip ülkelerde, tesislerin işletilmesi ve bu ülke menşeli nükleer maddelerin taşınmasına bağlı olarak, kendi ülkelerinde veya bu sözleşmeye taraf ülkelerdeki "üçüncü şahısların" zarara uğramaları durumunda bu zararların tazmin edilmesine yönelik uluslararası hukuki bir düzenlemenin getirilmesidir. Zararın ve tazminin kapsamını, tazminat miktarlarını, tazminatın sorumlularını ve tazmin etme sistemini belirleyen hükümler içermekte olan bu sözleşmeler, işleticileri yükümlü kılan bu sigortalama sisteminin kurulmasını öngörmekte ve taraflara sınırlı mali yükümlülükler getirmektedir. Bu yükümlülük miktarları tesis türüne veya taşınan maddenin riskine göre değişmektedir. Taraf ülkeler, bu sözleşmelerde öngörülen hükümler uyarınca gerekli yasal ve idari tedbirleri almakla yükümlü kılınmıştır. Bu sözleşmelerin revize edilmiş halleri, içerdiği hükümler itibariyle birbirine oldukça benzer olup sigorta miktarları gibi bazı hususlarda aralarında farklılıklar bulunmaktadır.

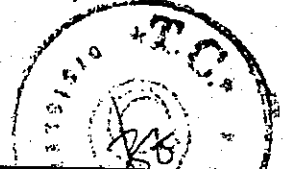
Ülkemiz Belçika, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Almanya, Yunanistan, İtalya, Hollanda, Norveç, Portekiz, İspanya, İsveç, İngiltere ve Slovenya ile birlikte Paris Sözleşmesi'ne taraftır. Komşumuz olan ve nükleer tesisi bulunan Bulgaristan ve Ermenistan ile sınır komşumuz olmayıp nükleer tesisinde ciddi bir kaza olması halinde ülkemizi etkileyebilecek bir konumda yer alan Romanya ve Ukrayna Viyana Sözleşmesi'ne taraftır. Rusya, Viyana Sözleşmesini 1996 yılında imzalamış fakat halen onaylamamıştır.

Paris ve Viyana Sözleşmelerinin Uygulanmasına Dair Ortak Protokol 1988'de ülkelerin imzasına açılmış olup, 27 Nisan 1992'da yürürlüğe girmiştir. Bu Protokolün amacı ülkemiz de dahil birçok Batı Avrupa ülkesinin taraf olduğu Paris Sözleşmesi ile Doğu Avrupa ülkelerinin bir çoğunun taraf olduğu benzer amaç ve içeriğe sahip Viyana Sözleşmesi arasında bağlantı oluşturmaktır. Protokol, bir nükleer kaza durumunda; taraf ülkelerin tabi oldukları Sözleşme hangisiyse onun hükümlerine uyacak şekilde, bu kazadan etkilenmiş diğer sözleşmeye taraf olan ülkelerin de zararlarının tazmin edilmesine olanak sağlamaktadır.

Ülkemiz 21 Eylül 1988'de bu protokolü imzalamış fakat onaylanmamıştır.

Bulgaristan, Romanya ve Ukrayna'nın da dahil olduğu 24 ülke bu Protokol'e taraf olup kendi topraklarında bir nükleer kaza olması durumunda, bu kazadan etkilenen ve "Ortak Protokol"ü onaylayan Paris Sözleşmesi'ne taraf ülkelere taraf oldukları Viyana Sözleşmesi hükümleri çerçevesinde tazminat ödeyeceklerdir.

Çevremizdeki nükleer santrallerin büyük çoğunluğu batı standartlarında istenilen güvenlik düzeyinde olmadığından ülkemiz açısından belirli bir risk oluşturmaktadır. Bu riskten kaçınmak mümkün olmamakla birlikte, vatandaşlarımızın bundan zarar görmesi durumunda en azından bu zararlarını maddi olarak tazmin edebilme haklarına sahip olmaları için bu Protokolün onaylanmasının ülkemiz açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.

T/743

VIYANA VE PARİS SÖZLEŞMELERİNİN UYGULANMASINA İLİŞKİN ORTAK
PROTOKOLUN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TASARISI

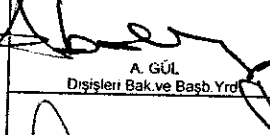
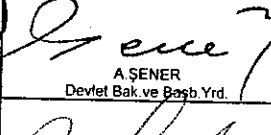
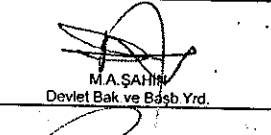
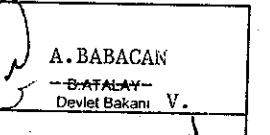
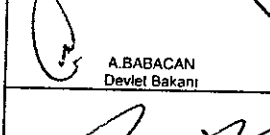
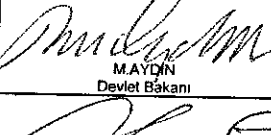
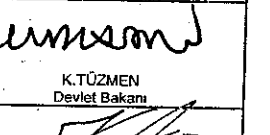
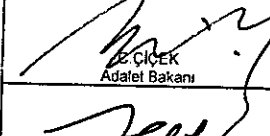
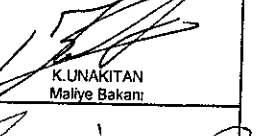
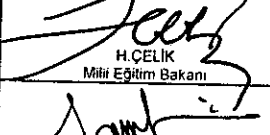
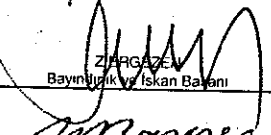
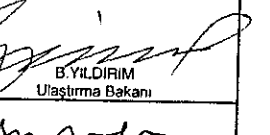
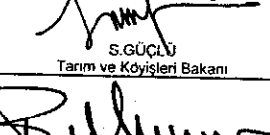
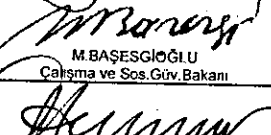
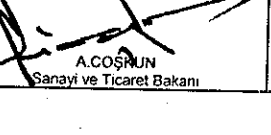
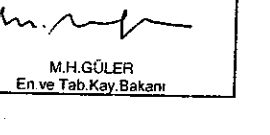
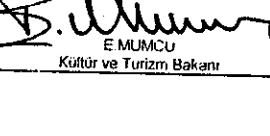
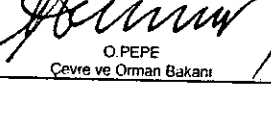
Madde 1- Ülkemiz tarafından 21 Eylül 1988 tarihinde imzalanan nükleer enerji alanında üçüncü taraf sorumluluğuna dair "Viyana ve Paris Sözleşmelerinin Uygulanmasına İlişkin Ortak Protokol"ün onaylanması uygun bulunmuştur.

Madde 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 A. GÜL Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.	 A. ŞENER Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M. A. ŞAHİN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 A. BABACAN Devlet Bakanı V.
 A. BABACAN Devlet Bakanı	 M. AYDIN Devlet Bakanı	 G. AKŞİT Devlet Bakanı	 K. TÜZMEN Devlet Bakanı
 Z. ÇİÇEK Adalet Bakanı	 M. V. GÖNÜL Millî Savunma Bakanı	 A. AKSU İçişleri Bakanı	 K. UNAKITAN Maliye Bakanı
 H. ÇELİK Millî Eğitim Bakanı	 Z. ERGÖZ Beynülmi'rat ve İskan Bakanı	 R. AKDAĞ Sağlık Bakanı	 B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı
 S. GÜÇLÜ Tarım ve Köylüleri Bakanı	 M. BAŞEĞİOĞLU Çalışma ve Sos. Gv. Bakanı	 A. COŞKUN Sanayi ve Ticaret Bakanı	 M. H. GÜLER En ve Tab. Kay. Bakanı
 E. MUMCU Kültür ve Turizm Bakanı	 O. PEPE Çevre ve Orman Bakanı		

Dosya No.

01-951

1348

Viyana ve Paris Sözleşmelerinin Uygulanmasına İlişkin Ortak Protokol

Akit Taraflar,

Nükleer Hasara İlişkin Hukuki Sorumluluk Hakkındaki 21 Mayıs 1963 tarihli Viyana Sözleşmesiyle ilgili olarak;

28 Ocak 1964 tarihli Ek Protokol ve 16 Kasım 1982 tarihli Protokol tarafından değiştirildiği şekliyle, Nükleer Enerji Sahasında Hukuki Mesuliyete Dair 29 Temmuz 1960 tarihli Paris Sözleşmesiyle ilgili olarak;

Viyana Sözleşmesi ile Paris Sözleşmesinin esas bakımından benzer olduklarını ve halihazırda her iki Sözleşmeye de taraf olan herhangi bir Devlet bulunmadığını gözönünde bulundurarak;

Sözleşmelerden birine diğer Sözleşme taraflarının katılmasının, bir nükleer kazaya iki Sözleşmenin de aynı anda uygulanmasından doğacak zorluklara yol açacağından emin olarak ve

Her iki Sözleşmenin kapsamında ortaya konulan nükleer hasarla ilgili hukuki sorumluluk hakkındaki özel rejimin yararlarını karşılıklı olarak genişleterek Viyana Sözleşmesi ile Paris Sözleşmesi arasında bir bağ kurmayı ve bir nükleer kazada her iki Sözleşmenin eşzamanlı olarak uygulanmasından kaynaklanacak ihtilafları ortadan kaldırmayı isteyerek;

Aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

Madde I

Bu Protokolde:

- "Viyana Sözleşmesi", 21 Mayıs 1963 tarihli Nükleer Hasara İlişkin Hukuki Sorumluluk Hakkında Viyana Sözleşmesi ve Viyana Sözleşmesinde, işbu Protokolün tarafı olan bir Akit Taraf için yürürlükte olan herhangi bir değişikliği ifade eder;
- "Paris Sözleşmesi", 29 Temmuz 1960 tarihli Nükleer Enerji Sahasında Hukuki Mesuliyete Dair Paris Sözleşmesi ve Paris Sözleşmesinde, işbu Protokolün Tarafı olan bir Akit Taraf için yürürlükte olan herhangi bir değişikliği ifade eder.

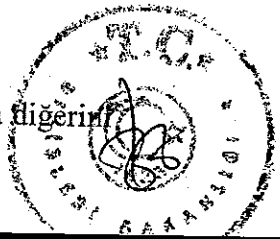
Madde II

Bu Protokolün amaçları doğrultusunda;

- Viyana Sözleşmesine Taraf olan bir ülkede bulunan bir nükleer tesis işleteni, Paris Sözleşmesi ve işbu Protokolün ikisine birden Taraf olan ülkede meydana gelen nükleer hasardan, Viyana Sözleşmesine göre sorumludur;
- Paris Sözleşmesine Taraf olan bir ülkede bulunan bir nükleer tesis işleteni, Viyana Sözleşmesi ve işbu Protokolün ikisine birden Taraf olan ülkede meydana gelen nükleer hasardan, Paris Sözleşmesine göre sorumludur.

Madde III

- Viyana Sözleşmesi veya Paris Sözleşmesinden herhangi birisi, bir nükleer kazaya diğerini hariç bırakacak şekilde uygulanır.

2. Bir nükleer tesiste nükleer bir kaza meydana gelmesi halinde uygulanacak Sözleşme, nükleer tesisin topraklarında bulunduğu Devletin taraf olduğu Sözleşmedir.
3. Bir nükleer tesisin dışında ve nükleer maddenin taşınması sırasında meydana gelen bir nükleer kazada uygulanacak Sözleşme, işletenin, ya Viyana Sözleşmesinin II. maddesinin (b) ve (c) fıkrası ya da Paris Sözleşmesinin 4. maddesinin (a) ve (b) fıkralarına göre sorumlu olacağı nükleer tesisin topraklarında bulunduğu Devletin taraf olduğu Sözleşmedir.

Madde IV

1. Viyana Sözleşmesinin I'den XV'e kadar olan maddeleri, Paris Sözleşmesine taraf olan işbu Protokolün Akit Tarafları ile ilgili olarak, aynen Viyana Sözleşmesinin tarafları arasında uygulandığı şekilde uygulanacaktır.
2. Paris Sözleşmesinin 1'den 14'e kadar olan maddeleri, Viyana Sözleşmesine taraf olan işbu Protokolün Akit Tarafları ile ilgili olarak, aynen Paris Sözleşmesi tarafları arasında uygulandığı şekilde uygulanacaktır.

Madde V

Bu Protokol, 21 Eylül 1988 tarihinden itibaren yürürlüğe girme tarihine kadar, Uluslararası Atom Enerjisi Ajansının Merkezinde, Viyana Sözleşmesi veya Paris Sözleşmesinden herhangi birini imzalamış, onaylamış veya katılmış olan tüm Devletlerin, imzasına açık tutulacaktır .

Madde VI

1. Bu Protokol, onaylamaya, kabule, uygun bulmaya veya katılıma tabidir. Onaylama, kabul veya uygun bulma belgeleri yalnızca Viyana Sözleşmesi veya Paris Sözleşmesinden herhangi birinin tarafı olan Devletlerden kabul edilecektir. Bu Protokolü imzalamamış olan herhangi bir Devlet bu Protokole katılabilir.
2. Onaylama, kabul, uygun bulma veya katılma belgeleri, bu maddede tevdi makamı olarak tayin edilen Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı Genel Müdürüne tevdi edilecektir.

Madde VII

1. Bu Protokol, Viyana Sözleşmesine taraf olan en az beş Devlet ile Paris Sözleşmesine taraf olan en az beş Devlet tarafından onaylama, kabul, uygun bulma veya katılma belgeleri tevdi edildikten üç ay sonra yürürlüğe girecektir. Yukarıda sözü edilen belgeler tevdi edildikten sonra bu Protokolü onaylayan, kabul eden, uygun bulan veya katılan her Devlet için, bu Protokolü onaylama, kabul, uygun bulma veya katılma belgeleri tevdi edildikten üç ay sonra yürürlüğe girecektir .
2. Bu Protokol, Viyana Sözleşmesi ile Paris Sözleşmesinin her ikisi de yürürlükte olduğu sürece yürürlükte kalacaktır .

Madde VIII

1. Akit Taraflardan herhangi biri, tevdi makamına yazılı bildirimde bulunarak bu Protokolü feshedebilir.

2. Protokolün feshi, bildirimin tevdi makamı tarafından alındığı tarihten itibaren bir yıl içinde yürürlüğe girecektir .

Madde IX

1. Viyana Sözleşmesine veya Paris Sözleşmesine taraf olmayı sonlandıran Akit Taraf, bu Sözleşmenin uygulanmasına son verdiğini ve çekilmenin etki doğuracağı tarihi tevdi makamına bildirir.

2. İşbu Protokolün uygulanması Paris Sözleşmesinin veya Viyana Sözleşmesinin uygulanmasına son veren Akit Taraf için, çekilmenin etki doğurduğu tarihte sona erer.

Madde X

Tevdi makamı, Akit Taraflar ile Paris Sözleşmesi ve Viyana Sözleşmesi arasındaki ilişki hakkındaki Konferansa davetli Devletlerin yanı sıra, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı Genel Sekreterini, aşağıdaki konularla ilgili olarak derhal bilgilendirecektir:

- a) Bu Protokoldeki her bir imza;
- b) Bu Protokolle ilgili bir onaylama, kabul, uygun bulma veya katılma belgesinin tevdi edilmesi;
- c) Bu Protokolün yürürlüğe girmesi;
- d) Herhangi bir fesih ve
- e) Madde IX'la ilgili olarak alınan herhangi bir bilgi.

Madde XI

Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca orjinal metinleri eşit derecede geçerli olan işbu Protokolün aslı, onaylanmış suretlerini Akit Taraflar ile Paris Sözleşmesi ve Viyana Sözleşmesi arasındaki ilişki hakkındaki Konferansa davetli Devletlerin yanı sıra, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı Genel Sekreterine gönderecek olan tevdi makamına tevdi edilecektir.

Yukarıdaki hükümler muvacehesinde Hükümetleri tarafından yetkilendirilmiş aşağıda imzası bulunanlar işbu Protokolü imzalamışlardır.

Viyana'da yirmi bir Eylül bin dokuz yüz seksen sekiz tarihinde yapılmıştır.

